

Motion till riksdagen 2022/23:1598

av Zara Leghissa m.fl. (S)

Stärkt forskning om arbetsmiljö och arbetsliv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka forskning på arbetsmiljö och arbetsliv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka Myndigheten för arbetsmiljökunskap och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige har vi haft forskning i världsklass, främst inom området hälsa och arbetsmiljö. År 2007 fattade den dåvarande alliansregeringen beslut om Arbetslivsinstitutets nedläggning, vilket innebar att livsviktig forskning gick förlorad. Samtidigt minskades anslagen kraftigt till Arbetsmiljöverket och trygghetsförsäkringarna. Protesterna från forskare och fackliga organisationer i Sverige och internationellt var omfattande. Konsekvenserna av dessa beslut känner vi fortfarande av. Ohälsotalen är höga, främst för yrken som är fysiskt och psykiskt påfrestande.

Antalet anmälda arbetsskador ökade kraftigt mellan år 2020 och 2021. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro ökade med 23 % och antalet arbetssjukdomar med 48 %. En stor del av ökningen var relaterad till pandemin och de flesta corona-anmälningarna rör kvinnor. Arbetsmiljöverket menar att pandemin förvärrat ett redan mycket tufft utgångsläge för dem som jobbar i vården och mer genomgripande åtgärder behöver göras för att bryta mönstret. De konstaterar vidare att arbetstagare inom kvinnodominerade branscher som vård, omsorg och sociala tjänster står för en stor del av de anmälda arbetssjukdomarna.

År 2021 inträffade 48 arbetsplatsolyckor med dödlig utgång inom den svenska arbetskraften, och ytterligare 8 arbetsolyckor med dödlig utgång drabbade utländska arbetare i Sverige. Mörkertalet gällande arbetsrelaterade dödsfall som beror på hjärt-kärlsjukdomar som förorsakats av bland annat stress är stort. Svensk arbetsmarknad står

inför stora utmaningar. Bristen på arbetskraft är skriande, befolkningen i arbetsför ålder minskar och andelen äldre ökar.

Ohälsa har stora konsekvenser för sysselsättningen. Sjukfrånvaron är högre i arbetaryrken än i tjänstemannayrken. Utslitning och sjukdom gör också att arbetslivet för många människor avslutas i förtid. Även riskerna för detta är relaterade till klass och kön. För att nå full sysselsättning krävs fokus på förbättring av hälsan och arbetsmiljön samt mer jämlika arbetsvillkor. Det har även stor betydelse för att man ska kunna arbeta ett helt yrkesliv fram till pensionen. Kvinnor arbetar oftare i yrken med hög arbetsbelastning, höga krav och liten kontroll. Sådana arbetsmiljöförhållanden är förknippade med hälsorisker. För män i arbetaryrken handlar det ofta om andra fysiska risker, som i sitt mest extrema uttryck arbetsplatsolyckor med dödlig utgång.

Det är inte rimligt att lägga över allt ansvar för en god och trygg arbetsmiljö på enskilda arbetstagare och arbetsgivare. Det behövs även att staten tar ett samlat grepp vad gäller forskning och kunskap. I grunden så är det såklart en investering då varje sjukfall är dyrt för samhället och ibland livsförändrande för individen. Den samlade forskningen kan sedan användas i det systematiska arbetsmiljöarbetet ute på arbetsplatserna. Därmed är det lätt att se att Arbetslivsinstitutet skulle ha en viktig roll att fylla. 2018 grundades Myndigheten för arbetsmiljökunskap. Den har potential att fylla en del av de luckor som uppstod när Arbetslivsinstitutet lades ned, fast idag har den inte samma funktion fullt ut.

Arbetslivet ska vara jämställt och tryggt och ny teknik och utrustning avsedd för att förbättra arbetsmiljön måste implementeras.

I vårt starka samhälle ska arbetslivet vara hållbart och utvecklande. Arbetet ska vara en källa till trygghet, egen försörjning och frihet – inte något som gör oss sjuka. Goda och rättvisa villkor och en bra arbetsmiljö är en förutsättning för hög produktivitet som utmärks av ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättningsgrad. Därför behöver forskning inom arbetsmiljön stärkas.

Zara Leghissa (S)

Ida Karkiainen (S)

Linus Sköld (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)